

Slovenskej republiky

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Štefanku a sudkýň JUDr. Ivany Izakovičovej a JUDr. Anny Petruľákovéj, v právnej veci mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, Štúrova č. 2, 812 85 Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu v Nitre z 29. marca 2007 č. k. 23 Cb 239/2005 – 224 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2007 č. k. 15 Cob 121/2007 – 233, ktoré nadobudlo právoplatnosť 23.7.2007, podaného dňa 26.10.2007 pod č. VI/2 Pz 43/08 - 8, v právnej veci žalobcu: **F., s.r.o.**, IČO: X., so sídlom H.M.X., N.H., zast. advokátkou JUDr. G.N., so sídlom F.X., N., proti žalovanému: **Ing. E.M. – B.**, N.X., N. zast. JUDr. E.Z., advokátkou, Advokátska kancelária, F.X, N.Z., o vylúčenie spoločníka zo spoločnosti, vedenej na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn. 23 Cb 239/05, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu v Nitre z 29. marca 2007 č. k. 23 Cb 239/2005 – 224 ako aj uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2007 č. k. 15 Cob 121/2007 – 233 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Generálny prokurátor Slovenskej republiky podal mimoriadne dovolanie na podnet žalovanej Ing. E.M. – B. proti uzneseniu Okresného súdu v Nitre z 29. marca 2007 č. k. 23 Cb 239/2005 – 224 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2007 č. k. 15 Cob 121/2007 – 233, podľa § 243e a nasl. OSP.

V mimoriadnom dovolaní uviedol, že navrhovateľ F., s.r.o. podal na Okresnom súde v Nitre návrh na vylúčenie spoločníka Ing. E.M. – B. zo spoločnosti F., s.r.o. zapísanej v obchodnom registri Okresného súdu v Nitre odd. Sro VL č. X. z dôvodu uvedeného v § 149 Obchodného zákonníka pre opätovné závažné porušenie povinnosti spoločníka v spoločnosti. Okresný súd uznesením z 29.3.2007 č. k. 23 Cb239/2005-224 ustanovil navrhovateľovi opatrovníka na zastupovanie v konaní K.M.

Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z návrhu, ako aj z predložených listín zistil, že spoločnosť nemá vymenovaného konateľa, štatutárny orgán od 25.6.2005, kedy konateľom Mgr. R. a E. zanikla funkcia konateľa uplynutím doby. Súd považoval za potrebné zabezpečiť ochranu právnickej osobe, ktorá má právnu subjektivitu, avšak v dôsledku neexistencie štatutárneho orgánu, ktorý by mohol za právnickú osobu konať, nemôže si uplatniť svoje práva na súde, hoci má toto právo podľa Ústavy SR každý, teda aj právnická osoba. Ak právnická osoba nemá štatutárny orgán oprávnený konať jej menom, môže jej súd ustanoviť opatrovníka pre konanie. Správnym názorom súdu prvého stupňa sa stotožnil aj odvolací súd a svojím uznesením z 31.5.2007 č. k. 15Cob 121/2007 - 233 ho potvrdil. Týmito uzneseniami súdov podľa názoru Generálneho prokurátora SR bol porušený zákon. Poukázal na základné ust. § 1, § 2 a § 3 OSP, ďalej na ust. § 57 ods. 1, § 62 ods. 1, § 122 ods. 1 a § 133 ods. 1 Obchodného zákonníka, ďalej ešte na procesné ust. § 19, § 21 ods. 1, § 29 ods. 1, § 42 ods. 3, § 79 ods. 1, § 103 a § 104 ods. 1 OSP, ktorými ustanoveniami sa sudy neriadili.

Z článku 1 spoločenskej zmluvy zakladajúcimi členmi spoločnosti boli K.M. a Ing. E.M. – B. Z článku 10 ods. 3 spoločenskej zmluvy vyplýva, že konateľ je štatutárnym zástupcom spoločnosti, je oprávnený na konanie v mene spoločnosti, zastupuje spoločnosť voči tretím osobám pred súdmi, pred inými orgánmi a podpisuje za nich. Konateľ je podľa čl. 10 ods. 4 spoločenskej zmluvy oprávnený konať v mene spoločnosti samostatne. Podpisovanie za spoločnosť sa vykonáva tak, že k vytlačenému alebo napísanému obchodnému menu spoločnosti pripojí svoj podpis konateľ, alebo iná oprávnená osoba, oprávnená k podpisovaniu za spoločnosť na základe plnej moci. Podľa ods. 5 cit. článku spoločenskej zmluvy iné osoby zastupujú spoločnosť a podpisujú za spoločnosť na základe plnej moci a to jednotlivo, alebo kolektívne podľa podmienok uvedených v plnej moci.

Z citovaných zákonných ustanovení, ako aj z uvedených ustanovení spoločenskej zmluvy vyplýva, že štátnym orgánom spoločnosti sú dvaja konatelia a každý z nich je oprávnený konať v mene spoločnosti samostatne. Iné osoby môžu konať v mene spoločnosti len v rozsahu udelenej plnej moci. Vzhľadom na svoju zvláštnu povahu nemôže právnická osoba navonok prejavovať svoju vôľu osobne, ale len prostredníctvom štatutárneho orgánu, teda fyzickej osoby.

Prostredníctvom štatutárneho orgánu prejavená vôľa je prejavom právnickej osoby. Na rozdiel od spoločníkov osobných spoločností spoločníkovi spoločnosti s ručením obmedzeným nepatrí ex lege právo konať v mene spoločnosti.

Zo spoločenskej zmluvy vyplýva, že konateľmi spoločnosti F., s.r.o. boli Mgr. R. a E., ktorým zanikla funkcia konateľov 25.6.2005. Návrh na výmaz spoločníka zo spoločnosti F., s.r.o. podal v mene spoločnosti 14.11.2005 spoločník K.M. Ak návrh na začatie konania podal v mene spoločnosti F., s.r.o. K., ktorý nebol konateľom spoločnosti F., s.r.o. a ani nebol splnomocnený na jej zastupovanie, takýto prejav vôle nie je právne relevantným prejavom vôle spoločnosti F., s.r.o. navonok. K. nebol oprávnený v mene spoločnosti podávať návrh na vylúčenie spoločníka a tento nedostatok má za následok nesplnenie procesnej podmienky konania. Jedná sa o nedostatok neodstrániteľný spočívajúci v nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania.

Ďalej uvádza generálny prokurátor, že ust. § 29 ods. 1 OSP nie je možné aplikovať, pretože predpokladá, že právnická osoba má zákonným spôsobom ustanovené osoby oprávnené konať v jej mene, ktoré však z nejakých dôvodov nemôžu uplatňovať procesné práva, kým v danom prípade spoločnosť F., s.r.o. nemala osoby oprávnené konať v jej mene vôbec a preto nie je možné nedostatok podania spôsobený procesnú nespôsobilosť odstrániť ustanovením opatrovníka podľa § 29 ods. 1 OSP. Prvostupňový súd mal potom ako mu bol doručený návrh na vylúčenie spoločníka zo spoločnosti podľa § 149 Obch. zák. podaný neoprávnenou osobou, mal konanie podľa § 104 ods. 1 OSP zastaviť, pretože mal vedomosť o tom, že sa jedná o neodstrániteľnú vadu, keďže spoločnosť F., s.r.o. nemala konateľov. Súd napriek uvedenému neodstrániteľnému nedostatku vykonal vo veci úkony a následný nedostatok spoločnosti konania odstraňoval ustanovením opatrovníka. Ďalej generálny prokurátor poukázal na to, že Najvyšší súd SR uznesením zo 17.11.2007 č. k. 2 M Obdo 5/2007 zastavil konanie o mimoriadnom dovolaní gen. prokurátora SR z dôvodu prekážky začatého konania (litispencie). Najvyšší súd SR, ktorý už predtým začal konať rozhodnutím zo 17.12.2007 č. k. 6 Obdo 33/2007 dovolanie žalovanej odmietol z dôvodu § 239 ods. 3 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c, OSP. V týchto konaniach nebolo rozhodnuté vo veci samej, pri zachovaní lehoty mimoriadne dovolanie bolo právom podané.

Nápravu rozhodnutí okresného aj krajského súdu nie je možné dosiahnuť iným spôsobom, preto generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie a navrhol obidve napadnuté uznesenia zrušiť.

Navrhovateľ navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť, keďže odporca mimoriadnemu dovolaniu vyhovieť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10 ods. 2 OSP) po zistení, že sú splnené procesné podmienky dovolania, preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, prihliadol aj na vady, ktoré v dovolaní uplatnené neboli, pretože mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 236 ods. 1/, § 238 ods. 1/, § 240 ods. 1/, § 241 ods. 1/, § 242 ods. 1/ OSP). Zistil, že dovolanie je podané dôvodne, preto napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a keďže rovnaké vady má aj uznesenie prvostupňového súdu zrušil aj toto rozhodnutie a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2, OSP).

Dôvody uvedené v mimoriadnom dovolaní Generálneho prokurátora sú správne. Treba k nim dodať, že všeobecné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v súdnom konaní, pri zastúpení účastníka pre zabezpečenie ochrany jeho záujmov (§ 29 OSP), v tejto súdnej veci nie je možné. Ide v podstate o krajné opatrenie. Obchodný zákonník ako osobitný predpis upravuje postup, ak spoločnosť nemá zástupcu, ktorý za ňu môže konať, akým spôsobom je treba konateľa nahradiť, ak to neupravuje spoločenská zmluva. Tento postup je treba zachovať a ak zákonným spôsobom bude nahradený konateľ (konatelia), potrebný úkon v mene spoločnosti vykoná.

Vo veci prvostupňový súd znovu rozhodne, pričom pri postupe v konaní je týmto právnym názorom viazaný.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 28. mája 2008

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

